ממעין השילוח

במשנת רבוה"ק מאיז'בצא וראדזין זלה"ה

העלון נתנדב לע"נ רבותינו הקדושים ולזכות יהושע בן חוה לאה ומשפחתו

עלון מס' 160

פרשת תולדות

מתוך השיעור בספרי רבותינו זיע"א
על ידי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בית יעקב פרשת תולדות אות מ"ו

הבכור - אשר עליו מוטל העבודה - הוא המקבל הברכה, ואין לאדם קנין בקדושה רק לפי ערך סבלנותו ועבודתו.

ברכה ובכורה חד אינון

את נברתי לקח והנה עתה לקח ברכתי. איתא בזוה"ק (תולדות קמה.) **זה פעמים מלה חד תרין זימנין 'נכורתי' להדר ליה זמנא אחרא 'ברכתי'...**: קושית הזוהר הוא על לשון הכתוב "ויעקבני **זה** פעמים" שאמר עשיו ליצחק על יעקב אחיו, ומהו לשון "זה" והרי לא היה יעקב לפניו שיורה עליו באצבעו ולומר "זה", ועל כן פירש הזוה"ק שהכונה בלשון "זה" הוא על העקיבה של יעקב לעשיו שלקח ממנו בכורתו זה עצמו לקח ממנו שוב פעם אחרת בצורה של ברכה והיינו שאותו דבר וענין עצמו לקח ממנו פעמים, כי "בכרתי" ו"ברכתי" הם אותם אותיות רק בשינוי הסדר, וזה מורה ששניהם הם אותו ענין עצמו, כי הבכורה והברכה תלוים ואחודים זה בזה כאשר יתבאר, וע"כ יוצדק לומר עליהם הלשון "זה" פעמיים.

הבכור נצרך להתברר ומכח זה קונה מעלתו

הא דאתדר מלה חד תרי זימני תאלה 'בכרתי' ואחר כך 'ברכתי', כי בכור היינו שצריך מאד עבודה ומלמוס, ולכן נקבע להבכור כח ללמס עלמו והוא מנוסח על כל עניני עוה"ז שלא יכריחו אותו להמשך אחריהס, וזה דכתיב (תהלים פ"ט כ"ח) **אף אני בכור אתנהו עיס לו כח גדול שיכול להיות מנוסח על כל דבר, והיינו מפני שהבכור צריך ביותר למלומים כי מה שכתוב** (תהלים נ"א ז') **ובחטא יחמתני אמי נאמר ביותר על הבכור, שבטפת בכור שס שולט התגברות התאוה ומאד קשה להאס והאס שיהיו מבוררין אז, ולכן צריך הבכור עבודה ולמלוס ביותר. ולכן בחר השי"ת בבכורים לעבודה מחמת שהס צריכים לעבוד את השי"ת תמיד**: הבכור נמשך בו החלק הבלתי מבורר של האב, באשר שהורתו והזרעתו בגודל תאוה, ובחטא אביו יחומתו ונטבע בו חמריות ועכירות נפשו של אביו בנפשו, וע"כ נצרך הבכור דייקא לעבודה והתאמצות לברר את חלק נפשו הבלתי מושלמת ומבוררת של אביו ולהמשיך את עבודתו ולהשלימה ויש לו כח מיוחד לזה להתגבר ולהתעלות מחמדות ותאוות עוה"ז, כי הרי הבנים הם המשך והסתעפות של האב ותעלומות נפש האב יוצא לפועל בהתגלות אצל הבנים כי הם שרשרת ומציאות אחת, והבנים מבררים ומשלימים את מציאותו של האב לטב ולמוטב, וע"כ מהיות שחלק של הבכור הוא לברר את החלק התאוה והרע של האב שנמשך בו ועליו מוטל לשאת את עסק האב על שכמו בעבודת עבודה לברר את עצמו, שהוא זה הבירורים של האב עצמו ועליו מוטל העבודה, מהיות זה הרי הוא הראש וראשון בירושת האב ולקבל כל ברכתו, ולזה גם נבחרו הבכורים לעבודת הקרבנות (לפני שנבחרו הכהנים בעת העגל) באשר שעבודה שייך אל הבכורים דווקא שזהו חלקם והכרח תפקידם לברר את עצמם בעבודה , ומזה הסיבה הם מנושאים ועליונים על שאר אחיהם בני ישראל. [מהלך זה במהות ענין ה"בכור" הוא יסוד מיוסד מדברי רבותנו זלה"ה בספריהם רבות פעמים כדבר פשוט ומוסכם, והוא מחודש מאד]

ולכן מאס עשו זה כי לא היה חפץ בעבודה ונתן ליעקב את הבכורה, ויעקב בחר בעבודה וחפץ בה להיות מלמלס עלמו תמיד בעבודתו להיות מקושר בהש"י מתחת לעילא. "לחדר ליה ומנא לחרא ברכתי" היינו שמורת הדין נותן כן שמחמת שהחדס סובל למלומים לכן מזה עלמו בא לו עיקר הישועה, כדאיתא בזוה"ק (תולדות קמא.) **ונחך ה' תמיד** (ישעיה נ"ח י"א) **דא תמיד של בין הערבים היינו מחמת שזה זורע ונכנס בחשך ובספק ומלמלס עלמו מזה בא לו עיקר הלמיחה:**

שורת הדין והמשפט הוא שזה שהכניס עצמו ונטה שכמו להכנס בעובי הקורה ולסבול את קושי ומשא הדבר עד שיצא הטובה שבה לפועל הוא אשר יהיה הבעל הבית והוא יזכה בהטובה אשר יצא מזה ונוצר תאנה יאכל פריה, כי הריוח הוא לפי העמל ולפי ההסכמה על אפשרות ההפסד ומי שטרח הוא יאכל, וע"כ מזה הסיבה שיעקב אבינו הוא לקח את הבכורה שהוא עול ההתצמצמות והתבררות כנ"ל, כי יעקב הוא אשר חפץ בעבודה ובמוסרות בירורי המעשים והלב דלא כעשיו שלא רצה ליקח על עצמו עול זה ברצותו בהפקירות בחיים של התפשטות בלא עול ועבודה, א"כ מזה שויתר ופרק מעליו עול ותפקיד הבכורה מזה עצמו ויתר גם על ברכתו, באשר שה"בכורה" וה"ברכה" אחד הם עפ"י האמת ואין ברכה בלא בכירה, כי קנין הברכה והטובה בכל דבר הוא לפי ההתצמצמות באותו הדבר איך לברר את הטובה ולסבול בסבלנות החלק הקשה והכבד שבדבר ואך עי"ז הרי הוא קונה את הטובה לחלקו, כי כן הציב וסידר הקב"ה את סדר הבריאה והנהגת עולמו שלפום צערא אגרא ומי שטרח בערב שבת הוא יאכל בשבת באשר שכן הוא האופן והדרך המוכרח לקליטת וקנין של כל דבר וענין שהוא רק ע"י הסבלנות ויגיעת צמצום באותו ענין עצמו ובזה מקבל הקנין והחיבור אליו.

כמו בשבת שנלמרו כל הפעולות בהכילה ובכגדיס, שבעוה"ז סובל החדס מזה, וזה נרמז על העתיד דאיתא בש"ס (שבת ל:) **עתידה חרן ישרחל שתוניה גלוסקחות וכלי מילת היינו חכילה ומלבושים כלי יגיעה, כי העוה"ז נגד לעתיד הוא כחלוס נגד פתרון, דאיתא בש"ס** (ברכות נו:) **שפתרו לאחד שרחה בחלוס שנקנלו ידיו פתרו לו שלא יצטרך למעשה ידיו כמו כן מרמז שבת על לעתיד שלא תצטרך למעשה ידיך.**

וכן הוא בכל הלמלומים בכל המקומות שהחדס סובל נותן הש"ת בהן כל הטובות עלמן, כי הלמלומים חינם תמיד כדכתיב (ישעיה נ"ז ט"ז) **כי לא לעולם חריב ולא לנצח חקלוף. ולכן כשמע ילחק שאמר חת בכורתי לקח אמר "א"כ יפה ברכתיו" כי אתה גרמת לעלמך שלא לעקת מיד על הבכורה שאז היה לך מקום לנעוק, אבל כיון שאז מחלת מפני שלא היית חפץ בזה א"כ ממילא הפסדת גם עתה הברכות, כי על אופן דרך שהלך החדס ולמלס עלמו על אופן דרך הכבושה הולכים את"כ כל מיני טובות וברכות:**

קדושת השבת מכוון על לעתיד לבוא ליום שכולו שבת ומנוחה, שאז לא יהיה נמצא בעולם שום צמצומים ולא נצטרך ליגיעת עבודה לקבל טובה ואור, ואז לא יהיה האור יקר כלל כי לא יהיה נסתר טובת ה' ואורו כלל והכל יהיה מוכן לסעודה וכל טוב שלה בשביתת כל השתדלות אנוש ובלא שום עבודת ומלאכת אדם, ואמנם לעת עתה בזה העולם הנה צורת השבת הוא הפוכה לגמרי מזה, כי כל מהות השבת וציוויו על האדם הוא שיצמצם את עצמו מרצונותיו לבל יעשה שום מלאכה ולא יצא ממקומו ולא יתפשט כלל וכלל, הרי שצורת השבת בחיצוניותו ובהופעתו הנגלית הוא צמצום, מה שהוא היפך הפכים מענינו האמיתי הפנימי, כי השבת הוא תכלית ההתפשטות והמנוחת אהבה ונדבה שלום ושלוה השקט ובטח לעם מדושני עונג, וכאשר יהיה בפוֹעַל ממש לעתיד כאשר יבטל ההסתרות ויכלה הרע שאז לא נצטרך לבירורים ועבודה ולמלאכה ותהיה כל מלאכתך עשויה והכל מוכן לסעודה בלא שום יגיע כפים ותיקון מלאכה

מצידנו. ואמנם הדרך לקנין השבת שענינו התפשטות ומנוחה כנ"ל הוא רק ע"י צורתה החיצונה שגוונה הפכית לגמרי מפנימיותה, וזאת באשר כי רק מכח הסבלנות והעבודה והצמצום שלא לעשות חפצנו ביום השבת ולא לדבר דבר עי"ז עצמו אנו קונים הקנין והקליטה לברכת השבת של הנחלה בלא מצרים והתפשטות המנוחה שענינה היפך הסבלנות והצמצום של זה העולם ההסתר שנצרך בה העבודה והעמל.

וכן כל ענייני העולם הזה הם בהופעתם החיצונה בגוון הפכי למשמעותן הפנימי והאמיתי, כי אין אור גלוי ובהיר בזה העולם כלל לקבל ולהנות ממנו בלא עבודה ויגיעת קליטה והכל בהסתרה ובלבוש מכסה ומעלים, וע"כ דרך הקנין לכל דבר בעולם א"א רק ע"י סבלנות האדם ויגיעו ועבודתו להתברר באותו הדבר ולנצח את המפריעים והניגודים וההסתרות המסתירים את האור. והדברים ארוכים ועמוקים ומסודות היצירה ונצרך לזה ביאור רחב להבינו על בוריו.

וז"ל הספר באות מ"ז: **את נכרתי לקח והנה עתה לקח נרכתי. בזוה"ק** (תולדות קמ"ח) **מלה חד הוי תרי זימני. נכרתי לחדר ליה ומנח לחרא נרכתי. היינו שלחתון דדין כלחתון דדין, ולעתיד יהיו החותיות עומדים ביושר פניהם אל המקיל ויהיה "נרכתי", כי בעוה"ז הוא "נכורתי" היינו עבודה ומצומים, והי' כמשא על עשו כמו שאמר** (בראשית כה לב) **הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה. אבל בחמת במקום שהחדש מצמצם עצמו שם הוא שרש בכל הברכות והטובות, ומזה שמחם עשו בהבכורה ותברר בזה שבחמת לא היה בכור רק שהי' קליפה שומר לפרי כי הוא עבד כדכתיב** (בראשית כז כט) **יעבדוך עמים וקליפה קדמה לפרי, ויעקב הוא היה הבכור האמיתי, וכדאיתא בזוה"ק** (בלק קצב:) **שעשו וישמעאל לא רצו לקבל את התורה לפי שיש בה כמה צמצומים, אבל ישראל מפני שנשרשם שייך להם ד"ת לכן התרצו לקבלם אף שיש בה כמה צמצומים, ואע"פ שהבכורה התלוצן כדכתיב** (שם כה לד) **ויבז עשו את הבכורה אבל ברכות יצחק אבינו היו חשובות אצלו יען שהיה יודע שכל מה שאמר יצחק הוא מפי הש"ת והברכות היה רוצה כדכתיב וישא עשו קולו ויבך. אך כיון שלא היה חפץ בעבודה לכן לא נתברך:**

מי השילוח פרשת תולדות חלק ב'

הסיבה שרצה יצחק אבינו לברך את עשיו

ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות וגו' (כ"ז א'). זה שאמר הכתוב (תהלים קיב, ד) זרח בחשך אור לישרים חנון ורחום וצדיק, זה נאמר על יצחק אבינו, שבאמת היה יצחק מכיר את מעשי עשו שאינם טובים, וגם מעשי נשיו שהם בירורי האדם (וכמבואר בחלק ראשון בד"ה ויאהב יצחק), רק היה מסופק מי מבניו החביב אצל השי"ת. והתפלל להשי"ת שיראה לו האמת וזרח לו השי"ת אור בהחושך היינו בהספק, ובפרט כי כהו עיניו, כדאיתא בזה"ק (תולדות קמב.) אבל יצחק כהו ודאי מכל וכל ואתעביד חשך. וזה היה בנפלאות אהבת השי"ת ליעקב שלא הראה ליצחק בדעה מפורשת רק שלא מדעת, ומזה תגדל הברכה ביותר, כי הוא רצה לברך את עשו שנדמה לו שהוא הכלי היותר מוכן לקבל טובה, שאף שהכיר שהולך בשטף וזרם. אכן אם יבררו השי"ת לטוב אז יהיה גדול מאוד, ומצד מדתו שהוא יקוב הדין את ההר לכן הלך במשפט מחמת שהוא היה הבכור, אף שיעקב הוא מבורר יותר ממנו הרי השי"ת מצדו יכול לברר גם אותו ואז יהיה הוא הנבחר והראוי, ולפי שראה שמעשיו לעת עתה אינם מבוררים לא מצא חשק בלבו לברכו, ולכן אמר לו שיביא לו מטעמים ויכניסו ברצון ושמחה ויטיב דעתו וימצא בלבו חשק לברכו, ואז יסכים השי"ת על ברכותיו, ולכן אמר וצודה לי צידה בח"א כדאיתא בזה"ק (תולדות קמג.) ומחמת שהשי"ת חפץ בישוב הדעת לכן הנהיגו למעלה מדעתו ובירך את יעקב.

וזה היה לטובת יעקב אבינו, כי באם היה מברך את יעקב בדעה וכונה היה מתברך רק באופן

שמעשיו יהיו מבוררים, לכן היה בדעתו שהוא עשו ונתברך יעקב אף שחלילה עשה מעשים שאינם מבוררים יתבררו לטובה ולא ידח מהם נדח כי כן כיון יצחק בברכתו, כי בדעתו שמברך לעשו, וזה היה מחמת שהשי"ת רחום וחנון וצדיק לכן זרח ליצחק בהחושך אור והוליכו בדרך הישר, וזהו אור לישרים.

וירח את ריח בגדיו - שברון לבו של יעקב אבינו הריחה ריח גן עדן

וירח את ריח בגדיו וגו' ראה ריח בני. להבין מה שבתחילה נא' ריח בגדיו. ולבסוף ריח בני. יורה כי בעת שהלך יעקב אע"ה לאביו. ושינה את בגדיו. שלא יכיר אותו. היה לבו נשבר בקרבו על עשותו דבר כזה לשנות את בגדיו בפני אביו הקדוש שלא יכירהו. והיה הדבר אצלו כבגידה. וכאשר בא אל אביו בלב נשבר הזה. עלה ריח שבירת לבו. וזהו ריח בגדיו. וכדמצינו במד' ריח בגדיו. ריח בוגדיו. היינו שהיה יעקב אע"ה כבוגד בעיני עצמו. וזה שהריח יצחק אע"ה ריח שבירת לבו. וכמו עצי בשמים. שכששוברים את העץ ריחו נודף יותר. כך ע"י שבירת לב יעקב אע"ה מהבגידה שעשה לפי דעתו. הריח יצחק עצם קדושת יעקב. ואמר ראה ריח בני. כריח שדה אשר ברכו ד':

וי"ל כי נרמז בזה קדושת השלש סעודות של ש"ק. ריח בני. הוא קדושת זעיר אנפין. שהוא בחי' יעקב כידוע. כריח שדה. זו חקל תפוחין קדישין כדאיתא בזוה"ק. ברכו ד'. זו עתיקא קדישא כידוע ליו"ח. "ריח "בני "ריח "שדה ר"ת גי' שב"ת:

(תורת אמת פרשת תולדות)

ואלה יעמדו על הברכה
להפצת אור תורת רבוה"ק זיע"א

לרפואת הרב לוי מרדכי בן פייגה דבורה
לרפו"ש בתוך שאר חולי ישראל.
נתנדב ע"י משפחתו.

החפץ בעילום שמו
זכות רבינו בעל המי השלוח זיע"א תגן עליו להיוושע בכל טוב סלה

נתנדב להצלחת הבה"ח אהרן קרמר נ"י
נתנדב ע"י משפחתו.

לע"נ הרה"ח ר יצחק מנדל ב"ר ישעיה שנור ז"ל
נלב"ע י"ד תמוז תשפ"א
הונצח ע"י משפחתו שיחי'

בשורה טובה לדורשי ה' וטובו

זמני השיעורים הקבועים המתקיימים בעזהשי"ת מידי שבוע
מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספרי רבותינו הקדושים מאיז'בצא וראדזין זיע"א

שיעור באנגלית ביום שלישי בערב בשעה 21:00
בבית המדרש ראדזין
רחוב חיים מיכלין 3 בית וגן

ביום רביעי בלילה בשעה 23:00
בבית המדרש דרוהביטש
רחוב מלאכי 9 בעיה"ק ירושלים

שמעו ותחי נפשכם

עימוד ועיצוב: 'ראנוהו', 0533105646

לקבלת הגיליון השבועי במייל נא לשלוח מייל ל ri0583256436@gmail.com

To receive the weekly newsletter by email, please send an email to ri0583256436@gmail.com

דורשי ה' החפצים ליזכות את הרבים באור תורה וליטול חלק בהוצאת הגליון, נא לפנות למערכת במספר 058-3256436 או ע"י כתובת מייל ri0583256436@gmail.com ושכרו הרבה מאד על פי פעלו.

להשיג את ספרי רבותינו הקדושים במייל של המערכת

יו"ל ע"י עמותת מורשת בית איז'בצא ראדזין ע"ר